

ČTVRTLETNÍK

LÉTO 2025

PROPAMÁTKY

Netušené perspektivy

ANKETA: POMNÍKY PRO 21. STOLETÍ
OBNOVA BÝVALÉ PRAŽSKÉ JATEČNÍ BURZY
ROZHOVOR S HISTORIČKOU UMĚNÍ MARTINOU HRABOVOU

Tomáš Slávik

ÚVODEM

Obálka tohoto časopisu je více než symbolická. V redakci jsme totiž otevřeli dveře pro další rozvoj. Mám velkou radost, že mohu napsat: Máme pro vás nový portál PROPAMÁTKY. Moderní nástroj pro budoucnost.

Jeho první verzi jsme uvedli už v roce 2011. Od té doby se stal branou k informacím – léty prověřenou a čím dál více potřebnou. Průvodce a rozcestník, místo plné inspirace. Obsahuje tisíce zpráv, rozhovorů, informací o dotacích, sbírkách, vzdělávání, řemeslnících, firmách i neziskových organizacích. Dlouhou dobu jsme věděli, že potřebuje nejen nový kabát, ale také funkce. Propojené informace napříč všemi částmi. A pustili jsme se do práce.

Trvalo to více než rok a věřím, že vložený čas i prostředky ocení každý, komu na památkách záleží. S financováním nám výrazně pomohl Nadační fond rodiny Malých a Nadace Beneteho. Rád bych jim tímto poděkoval, stejně jako dalším čtenářům, podporovatelům a příznivcům. Všechny informace jsou i nadále přístupné bezplatně. Po fázi spuštění nás ale čeká další rozvoj. Nápadů máme totiž v šuplíku mnoho. **Zapojit se může každý, třeba právě vy.** Více na: www.propamatky.cz

Aleš Kozák

DOPORUČUJEME

NOVĚ ZAPSANÉ PAMÁTKY

V prvním čtvrtletí letošního roku přibylo do evidence Národního památkového ústavu přes 10 nemovitých kulturních památek. Ministerstvo kultury za ně prohlásilo mimo jiné návesní kapli v Dívčicích, parní mlýn v Třeboni, bývalou přádelnu Otto Kuhn a správní budovu textilní továrny Heinrich Kafka & Sohn nebo sousoší Piety v Šatově. Památkami se staly Střední průmyslová škola v Kutné Hoře, nádraží v Domašově nad Bystřicí, hřebčín v Napajedlích,

Obec Hora Svatého Šebestiána

zvonice v Železném Brodě či vážní domek v Hoře Svatého Šebestiána.

KURZ PRÁCE S VÁPNEM - OD TEORIE K PRAXI

Jedná se o dvoudenní intenzivní kurz, který je zaměřen na předávání znalostí a dovedností s používáním staveništních vápenných malt jak v oblasti ochrany památek, tak

i v běžné výstavbě. Akce je prioritně připravena pro vlastníky starých domů, architekty, restaurátory a památkáře. Začátečnickům je určen termín 18.–19. července, pokročilým 8.–9. srpna. Organizátorkou je Dagmar Michoinová. Podrobnosti včetně možnosti přihlášení jsou k dispozici na webu www.vapenneomitky.cz.

Colours of Ostrava

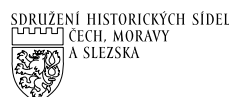
MÍSTO, KDE MUSÍTE BÝT

Po roce se promění industriální areál Dolních Vítkovic na jedinečný festival Colours of Ostrava. Už od roku 2012 funguje multižánrová akce na místě národní kulturní památky, kde využívá bývalé železárně jako atraktivní kulisu, mnoho z budov a zákoutí ale slouží také jako scény. A to nejen hudebního programu, ale i diskuzního v rámci fóra Meltingpot. Letošní ročník přinese mezi 16. a 19. červencem program v čele se Stingem, Iggy Popem nebo duem The Chainsmokers.

Více info na colours.cz.

SPOLUPRACUJEME

ČASOPIS PROPAMÁTKY VYDÁVÁ OD ROKU 2012 INSTITUT PRO PAMÁTKY A KULTURU – NEZISKOVÁ ORGANIZACE, KTERÁ POMÁHÁ ŠÍŘIT OSVĚTU A PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE V PÉČI O PAMÁTKY. REDAKCE DLOUHODOBĚ SPOLUPRACUJE S ŘADOU VÝZNAMNÝCH OBOROVÝCH ORGANIZACÍ:

Antoine Saito

MARTINA HRABOVÁ PŘI PREZENTACI VÝZKUMU V KANADSKÉM CENTRU ARCHITEKTURY V MONTREALU, VPRAVO ZAKLADATELKA CENTRA PHYLLIS LAMBERT

Sri Aurobindo Ashram Archives

FRANTIŠEK SAMMER, 30. LÉTA

ROZHOVOR S MARTINOU HRABOVOU

Architektura jako nástroj společenské změny

Vášnivá badatelka a historička umění, která nabourává koncept architektury jako díla jednoho tvůrce. Na světlo vynáší dosud opomíjené téma žen architektek. Je držitelkou prestižních zahraničních cen.

Jste autorkou knihy *Galaxie Le Corbusier*, která získala v roce 2022 Cenu Josefa Krásy za nejlepší umělecko-historickou knihu v Čechách. Letos kniha vyšla v anglickém překladu v nakladatelství Routledge. Proč by ji naši čtenáři neměli rozhodně minout?

Při psaní knihy jsem si kladla za cíl vytvořit akademicky hodnotné dílo, ve kterém bude obsaženo i dobrodružství spojené s bádáním a s objevováním nových historických vrstev. Hlavním hrdinou knihy je český architekt František Sammer, jenž patřil mezi nejbližší Le Corbusierovy spolupracovníky na počátku 30. let 20. století. Měla jsem to štěstí, že se mi při bádání o Sammerovi podařilo nalézt dosud neobjevené archiválie související s fungováním ateliéru Le Corbusiera a Pierra Jeannereta v Paříži. Hlavním impulzem pro vznik knihy byl můj objev Sammerovy sbírky fotografií, která zůstala od roku 1942 bez povšimnutí uložena v indickém ášramu v Pondicherry. Kniha tak prostřednictvím ne-

příliš známé historické postavy a její soukromé fotografické sbírky odhaluje cenná zjištění o Le Corbusierově práci.

Co bylo prvotním impulzem vašeho zájmu o moderní architekturu?

Vše to spustil jeden nenápadný stavebně-historický průzkum během mého studia dějin umění na FFUK v Praze, pro který jsem zvolila na první pohled nevýrazný rodinný dům se sedlovou střechou v Praze-Libni. Ve stavebním archivu mě čekal šok v podobě původní plánové dokumentace, jež zobrazovala progresivní funkcionalistickou vilu z pera nadějněho architekta Karla Hannauera mladšího. Vilu před válkou přestavěli noví majitelé do konzervativní podoby se sklepy, půdou, menšími okny a lepší tepelnou izolací. Pod entuziastickým vedením Petra Macka jsem se tehdy začala ptát, co všechno se může skrývat pod pláští domů, okolo kterých chodíme, a co všechno nám zůstává skryto za tvrzeními, jež považujeme za očividná.

Proč jste se rozhodla věnovat právě Le Corbusierovi? Čím vás oslovil?

Le Corbusier sám o sobě mne paradoxně nikdy moc nezajímal. Vždy mě fascinovala spíše extrémní pozornost, jakou na sebe dokázal strhnout za života i po smrti. Od počátku své kariéry si pečlivě vedl osobní archiv a zavčas o sobě začal psát a publikovat texty, ve kterých sám formoval svůj historický obraz. Jeho archiv od 60. let 20. století spravuje Fondation Le Corbusier v Paříži a patří k největším osobním archivům v dějinách architektury. Doposud je

TEXT JITKA SKOŘEPOVÁ
FOTO MARTINA HRABOVÁ, ANTOINE SAITO,
SRI AUROBINDO ASHRAM ARCHIVES

OBÁLKA ANGLICKÉHO VYDÁNÍ KNIHY GALAXIE LE CORBUSIER

SAMMEROVA SBÍRKA FOTOGRAFIÍ

velice obtížné vymanit se z Le Corbusierových vlastních interpretací sebe sama a nahlédnout na něj z jiné perspektivy. Právě proto považuji za zásadní přínos Františka Sammera a řady dalších lidí, kteří Le Corbusiera obklopovali.

Co vás lákalo prozkoumávat? Co znamenalo ve vašem badatelském zámeru objevení osobnosti architekta Františka Sammera?

Zde se musím vrátit ke Karlu Hannauerovi mladšímu. V literatuře se o něm již za jeho života psalo, že studoval u Le Corbusiera. Mně ale nebylo moc jasné, co si pod tím mám představit. Když jsem se v roce 2009 poprvé vypravila do Le Corbusierova archivu v Paříži, ke svému velkému překvapení jsem zjistila, že Hannauer u Le Corbusiera nestudoval ani nepracoval. Maximálně si s ním vypil kávu při své soukromé cestě po Evropě. Na rozdíl od Hannauera ovšem v záznamech archivu figurovalo ve vysoké míře úplně jiné jméno – pod desítkami výkresů tam byl podepsán František Sammer. Objev významu Sammerovy osobnosti pro mě byl zásadním zlomem, ale k jeho uvedení do příběhu architektury 20. století jsem dlouho hledala ten správný klíč.

Jak by se pravděpodobně mohl odvíjet Sammerův příběh, kdyby se nevrátil do poválečného Československa? A čím naopak přispěl do dějin československé moderní architektury?

Po válce mohl Sammer pracovat s Antonínem a Noémi Raymondovými

MARTINA HRABOVÁ

- ▶ narodila se v Praze v roce 1982
- ▶ historička umění se specializací na dějiny moderní architektury v přeshraničních souvislostech
- ▶ je držitelkou Fulbrightova stipendia či statutu visiting scholar v Kanadském centru architektury v Montrealu
- ▶ zabývá se otázkami sociálního a kulturního kontextu výměny myšlenek a mechanismů vytváření mýtů v historii umění a architektury
- ▶ od roku 2022 působí jako odborná asistentka na Katedře dějin umění na Univerzitě Palackého v Olomouci

v USA, s Le Corbusierem v Paříži, s britskými kolegy ve Velké Británii nebo mohl pokračovat v práci v Indii. Sammerovo rozhodnutí vrátit se do Československa bylo jeho zahraničními kolegy vnímáno jako fatální prohra. V české literatuře byl ovšem dlouho znám jen jako zakladatel plzeňského

Stavoprojektu a propagátor socialistického realismu. O tom, že byl perzekuován a přísně sledován STB pro své angažmá v zahraničí a v britské armádě, se samozřejmě nepsalo. Domnívám se, že až nyní s hlubší znalostí Sammerova osudu a jeho práce lze docenit jeho přínos české i světové moderní architektuře.

Byl by svět Le Corbusierova ateliéru, resp. Galaxie Le Corbusier funkční a uplatnitelný i v dnešní době? V čem může být pro naše současníky inspirativní?

Pojem Galaxie Le Corbusier jsem si vypůjčila od designérky Charlotty Perriandové, jež tak označila charismatické prostředí pařížského ateliéru v meziválečné době. Ve své knize jsem toto označení rozšířila o interpretaci ateliéru jako společenské sítě lidí soustředěné okolo charismatického šéfa – Le Corbusiera. Toto společenství bylo mezinárodní, figuroval v něm na svou dobu nadstandardní počet žen a tmelícím prvkem bylo nezištné nadšení pro budování nové architektury, potažmo nové společnosti. S dnešní dobou vidím paralelu zejména v globálním měřítku ateliéru a ve vnímání světa jako jednoho spojeného místa. Inspirativní by pro dnešní dobu mohl být důraz na vnímání architektury jako nástroje společenské změny.

Které z Le Corbusierových děl je pro vás čistým zhmotněním jeho architektonického ducha?

Le Corbusierovo dílo prošlo mnoha vývojovými fázemi, které často před-

Martina Hrabová

BUDOVA NEKLIMATIZOVANÉHO ARCHIVU NA OKRAJI MĚSTA PONDICHERRY V INDII

Martina Hrabová

GOLCONDE, PONDICHERRY

znamenávaly nový architektonický směr. Z raného období mě vždy oslovoval dvojům La Roche Jeanneret, v jehož polovině nyní sídlí Le Corbusierova nadace. V archivu jsem tam strávila tolik času, že mám prostudovanou každou kliku, okno, dlažbu, vodovodní kohoutek, a vždy mě dojíká lehká nepraktičnost, francouzská nedbalost a poetický rozměr této budovy. Z pozdějšího období mi nejvíce vyrazila dech kaple v Ronchamp. S každým krokem pozorovatele se proměňuje jako obří socha a vzbuzuje posvátnou úctu tím, jak je uspořádaná. Je pro mě ztělesněním spojení vysokého umění s duchovním obsahem.

Vnímáte u sebe nějaký společný rys osobnosti s Le Corbusierem nebo Františkem Sammerem?

Těžko říct. Možná v přístupu, jakým postupuji při své práci. Od samého počátku vnímám své bádání jako mezinárodní úkol související s lidmi, kteří jej spoluvytvářejí. Během bádání o pařížském ateliéru i o Františku Sammerovi jsem navázala vztahy s badateli a pamětníky z různých zemí světa – od severní Ameriky přes Evropu, Asii až po Austrálii. Z profesních vazeb se v řadě případů stala blízká přátelství, jež dále formují můj myšlenkový svět a inspirují mě v dalším směřování. U některých kolegů jsem zaznamenala, že začali přirozeně užívat označení Galaxie Le Corbusier pro pojmenování našich profesních kruhů. Pojem, který jsem použila pro historický jev, se tak zrcadlí v naší přítomnosti a udržuje odkaz minulosti stále živý.

Kniha vznikla na základě 10letého badatelského úsilí, které obsahovalo mnohé nečekané výzvy (např. cestu do Indie, překonání horečky dengue apod.). Co jste se za tu dobu dozvěděla sama o sobě?

Zjistila jsem, že dokážu překonat velké překážky, ale také podcenit své osobní limity. Jakási badatelská intuice mě vedla za každou cenu za stopami, které se přede mnou otevíraly bez ohledu na mou aktuální kondici i praktické životní podmínky. Cesta do Indie a překonání nemoci byly stejnou zátěží jako následné usilování o čas a podmínky pro další práci, pro zpracování a interpretaci nalezeného materiálu, pro napsání knihy a boj o její vydání v podobě, v jaké jsem ji koncipovala. To, že kniha byla pozitivně přijata akademickou obcí u nás a letos ji na základě nadstandardně pozitivních anonymních recenzí vydalo prestižní nakladatelství Routledge v Londýně, je pro mě obrovským zadostiučiněním.

Co v dějinách moderní architektury považujete za nejrozšířenější mýtus?

V aktuální fázi své odborné práce považuji za největší mýtus představu o architektuře jako o díle jednoho tvůrce. Jsou toho plné knihy. Míra prestiže a zajímavosti staveb se z valné většiny „značuje“ slavnými jmény převážně mužských protagonistů. Současný diskurz našťastí stále více upozorňuje na architekturu jako týmovou profesi a na fakt, že za tvůrčími počiny povětšinou stojí celý tým, jenž je zapotřebí zohlednit. Těším se nejen na nově objevené

postavy v dějinách architektury, ale i na nové perspektivy, kterými lze přehodnocovat tradiční historický příběh.

Kam směřují vaše další badatelské kroky?

V prosinci minulého roku jsem byla pozvána na konferenci pořádanou Fondation Le Corbusier v Paříži na téma Le Corbusierova ateliéru. Ve svém příspěvku jsem se zaměřila na téma žen architektek, jež v ateliéru pracovaly v době mezi dvěma světovými válkami a doposud jim nebyla věnována žádná pozornost. V sále panovalo všeobecné překvapení už jen z informace, že tam vůbec nějaké ženy pracovaly. Sílu Le Corbusierovy autority za jeho života i po smrti jsem již zmínila. Považuji za důležité vystavit ji kritice a poukázat na osobnosti, jež doposud neprávem setrvávají v jeho stínu.

Angažujete se též na poli organizace Genius Loci. Co je jejím posláním?

V platformě Genius Loci působím jako jedna ze čtyř odborných garantee a garantů. Organizace sdružuje čtyři objekty moderní architektury v rukách soukromých majitelů, kteří je naplňují živým kulturním obsahem. Posláním je sdílení zkušeností z péče o tyto památky, poradenství a inspirace pro další provozovatele. Majitelů památek moderní architektury, kteří seberou odvahu provozovat je soukromě a zároveň je otevřou lidem, je velice málo. Proto tomuto projektu fandím a udělám vše pro to, abych podpořila toto úsilí. ■

CELKOVÝ POHLED NA BUDOVU PŘED REKONSTRUKCÍ

ZAJÍMAVÁ REKONSTRUKCE

Obnova bývalé pražské jateční burzy

Historická stavba stojící v centrální ose za vstupem do památkově chráněného areálu bývalých holešovických jatek známého jako Pražská tržnice představuje honosnou novorenesanční budovu. V době svého vzniku tvořila burza společenské centrum areálu.

Výraz burza/bursa vychází z řeckého termínu bursa – měšec, případně z latinského základu bursa – schůzka. Konání jedné z prvních burz je spojované s Paříží a rokem 1304, později se označení dále objevuje v polovině 16. století. V současnosti převažuje vnímání a užívání termínu v souvislosti s peněžními burzami a investičními aktivitami. Ottův slovník naučný například popisuje výraz bursa v trhu dobytčím v roce 1898 jako prostornou dvoranu a shromaždiště obchodníků před trhem i po něm. Pojem se tu

uvádí v přímé souvislosti s kanceláři obchodních jednatelů a masnými pokladnami. Bursa v tomto smyslu zahrnuje také hostinec a hotel.

Až do poloviny 19. století existovaly původně zemědělské obce Holešovice a Bubny samostatně. V souvislosti s rozmachem průmyslu předměstských oblastí neustále vzrůstal počet obyvatelstva, konkrétně mezi lety 1869–1890 o 12 tisíc na celkový počet 15 tisíc lidí. K roku 1881 pro představu existovalo v Holešovicích–Bubnech 32 továren. Po administrativním sloučení obcí v roce 1850 měla dále v roce 1868 nemalý vliv na celkový rozvoj Holešovic výstavba nového řetězového mostu Františka Josefa, který je propojil s Prahou. O 16 let později v roce 1884 se Holešovice–Bubny stávají VII. městskou částí Prahy. Oblast se stala hospodářským zázemím hlavního města, kde se nacházely důležité městské podniky, mezi něž patřily mimo jiné mlýny, železniční dílny, elektrárna, přístaviště, nádraží pro severní část Čech nebo jatky.

Jatečnictví bylo v pražských městech do 70. let 19. století provozované v nevyhovujících hygienických podmínkách, takzvaných masných krámech. Vystal tak požadavek na hledání místa pro vznik Ústředních jatek města Prahy a okolních obcí. Důležitou součástí vývoje se v roce 1889 stalo přijetí zemského zákona č. 19/1889, kterým se pro královské hlavní město Praha, její předměstí

TEXT KRYŠTOF HAVLICE
FOTO WIKIMEDIA COMMONS,
VÁCLAV HAVLICE, MARTIN HULAN

Václav Havlice

PŘI OBNOVĚ BYLY ODSTRANĚNY NEPŮVODNÍ PŘÍSTAVBY.

a sousední obce zavedlo povinné užívání veřejných obecních jatek. Lokální porážky postupně ustoupily a jateční provoz se soustřeďoval jen v holešovickém areálu. 1. ledna 1922 začal platit zákon o vytvoření Velké Prahy a jatečnictví ve městě získalo jednotné řízení podle zásad již zmiňovaného zemského zákona č. 19/1889. Holešovické jatky byly oficiálně využívány pro celou oblast Velké Prahy.

Dispoziční plán ústředních jatek vznikl již 14. února 1890 a samotná stavba jatek i dobytčího trhu byla včetně budovy burzy zahájena 6. března 1893 a dokončena v květnu 1895. Rozsáhlou stavbu vedl vrchní městský inženýr Josef Srdínko se svými asistenty Ludvíkem Čížkem, Rudolfem Kaplanem, Josefem Holubem a Antonínem Matějovským. Inspektory staveb se stali Eustach Neubert, ředitel Česko-Moravské továrny Josef Novotný a František Hubáček. Pozici obecního staršího architekta plnil Antonín Wiehl, inspektorem dobytčího trhu byl František Xaver Červený a funkci předsedy spolčenstva novoměstských řezníků zastával Josef Štípek. Budovy v areálu vznikaly podle francouzského vzoru tak, aby všechny objekty a nekryté plochy mohly být v dalších letech podle potřeby snadno rozšiřovány. Kromě jatečních objektů a souvisejícího provozu měl celý komplex například také vlastní vodovod a kanalizaci, vodárenskou věž, dále různé správní a administrativní objekty, burzu nebo železniční vlečku z nádraží Praha-Bubny.

Václav Havlice

DETAIL OBNOVENÉ INTERIÉROVÉ VÝZDOBY HLAVNÍHO SÁLU

Budova burzy s hostincem vznikla v reprezentativním novorenesančním slohu v příčném bloku budov mezi domkem vrátného a správní budovou. Kromě výjimečného urbanistického situování stavby hrálo svou důležitou roli také její architektonické ztvárnění. To se lišilo od ostatních trhových a jatečních objektů (v novorenesančním industriálním slohu s užitím rezného zdiva, hrubých omítek a zdobně opracovaných dřevěných prvků) svým vnějším i vnitřním zdobným pojetím.

Burzovní budova byla zvnějšku omítnuta a kromě tradičních interiérových prvků, jako je například dřevěné obložení stěn, byla věnována nemalá pozornost uměleckořemeslné a dekorativní malířské výzdobě. Autentická podoba vnějšího pláště a hlavní dvorany je kvalitně zachycena například na dochovaném souboru historických fotografií z doby dokončení areálu od Jindřicha Eckerta z roku 1895.

V roce 1928 došlo na základě požadavku povinné Dobyčtí a masné pokladny k rozšíření objektu jižním směrem, během kterého vznikly v patře ze čtyř stran hranolové přístavby. Zavedení tohoto nařízení od 1. května 1922 bylo negativně přijato dotčenými obchodníky a řezníky. Ačkoliv úprava vizuálně přijala novorenesanční estetiku původní stavby, citelně pozměnila její siluetu. V interiéru velké dvorany byly vestavěny dřevěné přepážky Dobyčtí a masné pokladny, ale také například kanceláře Řeznicko-uzenářské banky. Zřej-

mě v této podobě a s minimem úprav objekt existoval do roku 1945. Již před druhou světovou válkou se burza stala rovněž vyhlášeným jatečním hostincem, který vedl restauratér Václav Švec. Jeho úspěšnost dokládá roční obrat podniku přesahující tři miliony korun. Prakticky až do konce druhé světové války místo tvořilo centrum veškerého společenského dění a veškerých podnikatelských aktivit areálu. Své původní poslání burza definitivně ztratila změnou politického režimu po konci války.

Po roce 1945 převzalo kontrolu nad porážkovými činnostmi dělnické pracovní družstvo Drujat a společně s konkurenčním Druvelem objekt také spravovalo. Tyto organizace tehdy získaly výsadní monopol na obchodní činnost v Ústředních jatkách. Po vzniku stranických buněk KSČ vystaly na podzim roku 1946 spory mezi oběma družstvy. V období po roce 1948 družstvo Drujat zaměstnalo ve své restauraci například původního úspěšného prvorepublikového nájemce Václava Švece. Od počátku roku 1951 převzal veškerou činnost na Ústředních jatkách národní podnik Pražský průmysl masný, který v místě setrval až do 80. let 20. století. Svému původnímu historickému účelu sloužil jateční areál do roku 1983. V následujících letech byl v souvislosti s proměnou areálu v tržnici několikrát změněn účel využití někdejší budovy burzy. Z poloviny 80. let pochází záměr zřízení restaurace třetí cenové skupiny. Přestavba

Martin Hulán

PAMÁTKA V PRŮBĚHU REKONSTRUKCE

nebyla dokončena a její průběh byl provázen problémy.

V roce 1993 došlo ke z památníci celého areálu a v roce 1995 k pronájmu Pražské tržnice společnosti Delta Climatizer. V plánu byla proměna někdejší burzy mimo jiné ve výstavní sál, k jehož realizaci nedošlo a nastaly nejrůznější změny provozu. Do dalšího neutěšeného stavu se výrazně otiskla staletá voda v roce 2002. Poté již budova pouze postupně chátrala bez jakékoli investice.

Novorenesanční reprezentativní patrový objekt je součástí areálu Pražské tržnice pod čp. 306. V patře má mírně vystouplé rizality a valbovou střechu s vrcholovou dekorativní mříží. Burzovní sál (velká dvorana) s honosnou pilířovou arkádou se nachází uprostřed dispozice. Stavba vzdáleně evokuje například Letohrádek královny Anny, zdobný interiér hlavního sálu může odkazovat například k takzvanému Fügnerovu sálu v novorenesanční budově Sokola z roku 1863 od Vojtěcha Ignáce Ullmanna v Sokolské ulici na Novém Městě.

Návrh revitalizace podle projektu DiGiTry Art Technologies, s. r. o., pod vedením Martina Hulana a Vladimíra Thieleho z ateliéru SGL Projekt měl od svého počátku za cíl odstranění rušivých nepůvodních přístaveb a vytvoření nového veřejného prostoru na jižní straně objektu, který bude sloužit jako venkovní zahrádka restaurace. Návrh

vznikl dle výsledků stavebněhistorického průzkumu v souladu s požadavky památkové péče. Všechny hodnotné uměleckořemeslné prvky byly restaurovány. K cenným součástem autentického truhlářského vybavení patří mimo jiné dřevěné jednokřídlé dveře vedoucí z chodby do místnosti v přízemí severní části objektu.

Největší restaurátorský zásah proběhl v hlavním sále, jehož interiér dosahuje do úrovně dvou podlaží. Nalezena zde byla mimo jiné torza původní dekorativní výmalby, kterou se díky historické fotodokumentaci z roku 1895 podařilo obnovit. V severní fasádě exteriéru stojí za zmínku busta Merkura (Mercuria, dle římské mytologie boha zisku a obchodu). Novodobou střešní krytinu nahradila nová střecha z falcovaného titanzinkového plechu, proběhla dále mimo jiné sanace poškozených prvků krovu a dle fotodokumentace se například obnovily atiky (balustrád) v jižním a severním průčelí. Návrh zlcení prvků a další restaurátorské fasádní práce realizovala společnost AKANT ART, v. o. s., kamenické práce provedla firma Kamenosochařství a restaurátorství Pánek, s. r. o.

Středobodem dispozice se po vzoru první republiky stala restaurace propojující historické prvky se soudobým designem. Nové vnitřní obklady a dveře z masivního dřeva dodala firma LEBY STAGE, s. r. o. Zadavatelem rekonstrukce je Magistrát hlavního města Prahy, investiční náklady činí 283 milionů ko-

Václav Havlíček

FASÁDA PROŠLA RESTAURÁČSKOU OBNOVOU.

run a generálním dodavatelem se stala společnost KONSIT, a. s. ■

www.holesovickatrznice.cz

ZEPTALI JSME SE

Co bylo z památkového hlediska důležitým prvkem restaurátorské obnovy interiéru?

Petra Hoftichová, Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Budova burzy je nejhonosnější objekt v areálu bývalých jatek a je postavena v centrální ose komplexu, hned za hlavním vstupem z nábrežní komunikace. Budova byla vystavěna za 5 200 000 rakousko-uherských korun, což byla na tehdejší dobu velmi štedrá částka. Ta kromě stavby zahrnovala i interiérové a exteriérové dekorace, které však z velké části zanikly nebo byly destruovány především vlivem užívání, špatné údržby nebo záměrnými zjednodušujícími úpravami. Původní stav byl zachycen ve fotografiích.

Po zahájení opravy budovy proběhl restaurátorský průzkum, v němž byly ve fasádách identifikovány kamenické prvky, především ostění oken suterénu a rámování vstupních portálů. Zde došlo lokálně k velké degradaci kamene a bylo třeba nahradit silně narušené jednotlivé prvky za kopie ze sekaného kamene. Méně poškozené prvky byly restaurovány a domodelovány umělým kamenem. Z bočních atikových

OBNOVENÝ STROP HLAVNÍHO SÁLU PŘED OSAZENÍM LUSTRŮ

DETAIL BUSTY MERKURA

balustrád zcela zmizely krajní pylony se znakem města Prahy, které byly nyní dle dokumentace a staršího závazného stanoviska nově vymodelovány včetně kuželek balustrád a odlity z betonu.

Dle fotodokumentace byla vlastní hala původně bohatě zdobena nástěnnými malbami a štukovými prvky s polychromií a zlacením, a to jak na stěnách, tak na stropě. Průzkumem restaurátoři zjistili původní polychromii nápisových prvků se jmény měst, pod nimiž jsou ve cviklech arkád jejich znaky s florealním pozadím. Na obou kratších stěnách se slepými okny byla ve vpadlých polích dle fotodokumentace rekonstruována malovaná řasená draperie ve formě iluzivního závěsu a v tympanonu nad ní je iluzivní malované mřížoví jako chiaroscuro (šerosvit). Na stropě pak jsou ozdobné štukové profilované rámce se zlacenými prvky doplněné stylizovanou zlacenou rozetou pod osazením lustrů – barevnost i polychromie byla potvrzena nálezy v sondách stěn i stropů. Dle fotodokumentace pouze zcela zanikl ve středním tympanonu kratších stěn v přízemí další plastický štukový znak Prahy na kartuši, nesené figurami okřídlených putti s atributy českého království (svatováclavská koruna). Na základě záměru investora bylo dohodnuto, že bude připraven model prvku a po jeho odsouhlasení může být odlita autorská kopie daného námětu dle historické fotodokumentace. Podoba znaku Prahy je doložena opakovaně

na ostatních stavbách i sochách v areálu. Malované partie interiéru jsou doplňované dřevěným obložením dolních partií stěn a sloupů. Původní novorenesanční interiér byl evidentně ovlivněn Wiehlovým estetickým cítěním a za pomoci restaurátorů se podařilo maximálně se přiblížit původní podobě hlavní haly burzy. Vznikl tady opět reprezentativní prostor s atributy především hlavního města Prahy.

V čem a jak byla obnova památky náročná?

Martin Hulan, DigiTry Art Technologies, s. r. o. – autor projektu obnovy
Prvním dilematem při obnově se mohl zdát záměr odstranění částí objektu, neboť se jedná o části stavby realizované již ve 20. letech 20. století, tedy poměrně záhy po vybudování objektu. Po uplynutí celého století tak bylo možné takové části považovat za autentickou součást dané kulturní památky. Tyto přístavby a dostavby byly architektonicky pojednány souladně se starší stavbou a na první laický pohled se zdály jejími integrálními součástmi. Pravdou však bylo, že z pohledu objemové kompozice byly tyto součásti rušivé. Burza tak byla obnovena ve zcela původním tvarovém řešení. Mnohem zásadnější problém spočíval s ohledem na stávající normy a vyhlášky v umístění technologií zajišťujících provoz navrženého restauračního zařízení. Jedná se o vyústění strojoven a rozvodů roz-

sáhlé vzduchotechniky, chlazení a topení, odlučovače tuku nebo provozní zázemí gastroprovozu tak, aby tyto technologie byly umístěny co nejméně rušivě, ideálně se vůbec neuplatňovaly a nenarušovaly prostředí. Tato záležitost byla vyřešena nově vybudovanou podzemní částí, která vznikla na půdorysu odstraněné jižní přístavby, a umístěním technologií v půdním prostoru, kde byla instalována ocelová konstrukce pro vynesení těchto technologií. Část střešního pláště je kryta pouze plechovými lamelami, pod nimiž je umístěno tepelné čerpadlo. Lamely umožňují výměnu vzduchu, ale zároveň je tato část půdního prostoru vystavena dešti, sněhu a ostatním klimatickým vlivům. Původní stavba tak prošla logickou funkční konverzí spojenou na jedné straně s nutnými kompromisy v rovinách stavebnětechnických a architektonických, zároveň však obecně obnovené v maximální možné historické působnosti.

V hlavním sále byla zachována štuková výzdoba a malby, které byly poškozeny nejen zubem času, ale i v minulosti realizovanými necitlivými zásahy při úpravách objektu a filmářskými zásahy. Díky dobře provedené práci restaurátorů byly tyto malby obnoveny v původní působnosti, jež byla zachycena na dochovaných fotografiích. Na závěr přejí, aby si objekt po svém uvedení do provozu našel návštěvníky, kteří budou obdivovat kombinace historického prostoru a moderního zařízení.

ANKETA

Umění spojené s architekturou a krajinou

Komu dnes stavíme monumenty, jaká umělecká vrstva bude ve veřejném prostoru zastupovat naši dobu?

Naučilo nás 20. století, které na podstavcích měnilo hlavy politických symbolů, větší opatrnosti?

Přináší současnost nová témata, která se také promítají do soch a sousoší?

MICHAL TRPÁK

SOCHAŘ, FESTIVAL UMĚNÍ
VE MĚSTĚ

Současná doba trochu tápe, jak se sochou naložit, politické zadání v podstatě neexistuje, převážně ateistická společnost neuctívá boha nebo bohy, kterým by bylo potřeba stavět monumenty a uctívat je. Šlechta, která byla také zadavatelem, zmizela. Sochy ve veřejném prostoru tak vznikají například z podnětu developerů, kteří chtějí přinést atraktivitu jejich projektu a zvýšit tak jeho hodnotu nebo unikátnost. Nejedná se však o počtu komukoliv, ale spíše o emoční marketingový nástroj. Dalším zadavatelem jsou města a obce, které buď chtějí postavit pomník nějaké historické osobnosti či události, například projekt 10 soch / osobností pro Brno, nebo se jedná o zadání pro sochařské instalace, jež mají plnit formu jakéhosi fotopointu. Vznikají tak instalace, které mají sloužit jako PR města v digitálním prostředí.

PETR HLAVÁČEK

**ARCHITEKT, URBANISTA,
NÁMĚSTEK PRAŽSKÉHO PRIMÁTORA**

Dnes se ještě stále vyrovnáváme s 20. stoletím tím, že rehabilitujeme osobnosti, jež byly nepravdivě interpretovány, například Miladu Horákovou nebo generála Kutlvašra. Rád bych vyzdvihl i silný příběh ojedinělého sousoší Dům matky a Dům syna od Johna Heyduka inspirované básní Davida Shapira, které stojí na Palachově náměstí. Dalším tématem a dědictvím socialismu je i postupná změna vnímání a přístupu k brutalistním uměleckým prvkům, ať už ve veřejném prostoru, nebo v interiérech budov. Jako příklad bych rád uvedl obnovu betonového plotu od sochaře Chlupáče před Institutem plánování a rozvoje Prahy. Praha je v tomto vůbec zatím neobjevený fenomén. Neznám město, které by mělo takto vrstevnatá a zatím stále neobjevená umělecká díla.

Sochy bez silného příběhu a kontextu jsou dnes tak trochu mrtvá témata. Současnost přeje umění spojenému s architekturou a krajinou. Moc se těším na městskou realizaci výtvarníka Krištofa Kintery na Dvoreckém mostě, kde bude umění propojeno s užíváním prostoru na obou koncích stavby. Na jedné straně vznikne městský obývací, na druhé pak cesta kolem světa.

HERMÍNA NEUNER

**KOORDINÁTORKA STOLPERSTEINE
V PRAZE**

Monumenty ve veřejném prostoru odrážejí dobu, hodnoty společnosti, její historické zkušenosti i touhu po připomínání. Význam památníků se mění s politickými režimy, společenskými náladami i novými interpretacemi dějin.

Stolpersteine jsou dlažební kostky s mosaznou destičkou usazené v chodnících před domy obětí nacistického režimu, nesou jejich jména, data narození a osudy. Přestože tyto pamětní kameny nejsou žádné monumenty ani dominanty náměstí, jejich síla tkví v jednoduchosti a dostupnosti. Člověk o ně „zakopne“ pohledem v provozu všedního dne a uvědomí si, že historie, ač zdánlivě vzdálená, je vtisknuta do každodenního života měst a ulic.

Tento typ památníku přináší do veřejného prostoru nové téma. Už nejde jen o hrdiny a vůdce, ale o běžné lidi, jejichž příběhy by jinak zůstaly zcela zapomenuty. Každý kámen se stává střípkem unikátní živé mozaiky, která se stále rozrůstá. Ve sporech o podobu památníků představují Stolpersteine jiný přístup – decentralizovaný, lokální a odrážející vůli měst a obcí uchovat si svou paměť na minulost.

TEREZA ŠVÁČKOVÁ

**ARCHITEKTKA, NADAČNÍ FOND
ELIÁŠKA**

U nás na severu na území bývalých Sudet visí dodnes ve vzduchu podivný pocit vykořenění. Nehmatatelné vzpomínky na lidi, kteří kraj zalitý sklem zásadním způsobem formovali, jsou zhmotněné v domech, kde dnes bydlí ti, kteří přišli, když ti první museli „za čáru“. Nejsou to náhodou právě tyto stavby, jež jsou zhmotněnou vzpomínkou, sochou v krajině vyprávějící příběhy? Architektura má odjakživa moc vytvořit v člověku vztah k místu, pocit identifikace a přináležitosti.

Kamenický Šenov byl ve své době jedním z nejbohatších měst rakousko-uherské monarchie. Mekka rytců skla, výrobců a obchodníků s křišťálovými ověsovémi lustry. Přesto neměl nikdy jinou dominantu než mezi továrními komíny vykukující Eliášku, bývalou továrnu na výrobu lustrů Elias Palme, kterou místní označují jako šenovský zámek.

My ale máme možnost ujmout se těchto chrámů průmyslu a učinit z nich sochy, funkční monumenty v krajině a společnosti. Není třeba stavět nové busty, silné příběhy leží v kontextech dnešních měst, stačí je jen zdvihnout a zamyslet se nad tím, co a proč postavili ti před námi a navázat. Jedině tak můžeme náš veřejný prostor s klidným svědomím předat dál.

Courtesy of the Danish association "Kultur & Arv"

HRAD NYBORG V DÁNSKU

Bojan Kovačević Architect

GENERALŠTAB V BĚLEHRADĚ

PŘESAHY

Sedm nejohroženějších

Europa Nostra opět po roce zveřejnila Seznam 7 nejohroženějších památek v Evropě. Jsou mezi nimi klášter v Arménii, hrady v Řecku a Dánsku, synagoga v Polsku, plavecký bazén ve Švédsku nebo moderní architektura v Srbsku. Snahou uznávané organizace je nejen upozornit na jejich stav, ale i poskytnout odbornou pomoc při jejich záchraně.

TEXT TOMÁŠ ŘEPA
FOTO ARCHIV EUROPA NOSTRA

Státní hrad Nyborg patří mezi nejstarší a nejzachovalejší na území Dánska. Založen byl ve 12. století. Přes 100 let má spolu s okolním opevněním status chráněné památky. Jako tzv. fortidsminder (starobylá památka) na něj platí moratorium ochranného pásma 100 metrů, v nichž je zakázáno stavět, aby byla zachována vizuální soudržnost a celistvost objektu a jeho okolí. I přes výjimečnou historickou a kulturní hodnotu hrad ohrožuje projekt nového informačního centra o rozloze více než 2 000 m². Stavba je plánována na památkově chráněném nádvoří hradu a přímo na středověkých základech severní strany. Středověká východní věž by měla být zvýšena o devět metrů a vedle ní přibýt stavba se zázemím personálu. Projekt provádí státní Agentura pro kulturu a paláce, která zároveň v zemi zajišťuje uplatňování zákona o památkové péči. Proti zásahu se staví dánské sdružení pro kulturu a kulturní dědictví Kultur & Arv a další významné organizace včetně Dánské národní společnosti pro ochranu starých a historických budov. Společně za podpory Europa Nostry předkládají alternativní řešení pro umístění nových objektů.

Nejznámějším dílem v Praze vystavovaného srbského architekta Nikoly Dobroviće je komplex modernistických staveb Generálního štábu v Bělehradě, který byl otevřen v roce 1964. Proti-lehlé objekty kaskádovitě tvaru rozdělené ulicí měly odkazovat na kaňon řeky Sutjeska, kde se za druhé světové války odehrála jedna z důležitých bitev. Během bombardování NATO v roce 1999 byla jejich značná část poškozena a později prohlášena za kulturní památku. Nedávná oznámení o demolici s cílem uvolnit místo pro výstavbu nových objektů soukromými investory vyvolalo veřejné pobouření. Komplex byl totiž vnímán nejen jako významný příklad modernistické architektury a urbanismu, ale také jako válečný památník. Pro záchranu objektů probíhala veřejná fóra, petice, do podpory se zapojily občanské a akademické instituce a zahraniční odborníci. V návrzích na obnovu se opakuje jejich veřejné využití jako muzeum nebo centrum výzkumu architektury. Do současné úřední bitvy o sejmutí jejich památkové ochrany vstoupila Europa Nostra prohlášením o jejich důsledné ochraně a zařazením na Seznam 7 nejohroženějších památek Evropy.

Každá z památek uvedená na Seznamu obdrží odbornou pomoc Evropské investiční banky v hodnotě 10 000 EUR, jež mají přispět k její záchraně. Europa Nostra vyhláší výzvu každoročně, lze do ní přihlásit i památky z Česka. ■ www.7mostendangered.eu

TVAR NOVÝCH LUSTRŮ BYL INSPIROVÁN ŠTÍHLOSTÍ GOTICKÝCH FÍÁL.

POSTAVOVÝ RELIKVIÁŘ SV. ANTONIA

TIP

Záře skleněných lustrů

V kostele sv. Fabiána a Šebestiána v Zákupě, kde donedávna svítily nevzhledné průmyslové lampy, dnes září nové lustry pojmenované SLOVO A SVĚTLO. Vedle světla nesou slovní poselství dárců, kteří svými finančními příspěvky pomohli jejich zrození.

V sobotu 10. května 2025 bylo Jeho Excelencí Mons. Janem Baxantem, emeritním litoměřickým biskupem, slavnostně požehnáno dvěma novým skleněným lustrům, které osvětlují kněžiště a hlavní loď chrámu, kde odpočívá Anna Marie Františka Sasko-Lauenburská, velkovévodkyně Toskánská, jedna z nejvýznamnějších žen českého baroka. Za zrodem zbrusu nových uměleckých děl, inspirovaných štíhlostí gotických fíál, stojí umělecko-duchovní projekt SACRYSTAL, ve kterém došlo k unikátnímu spojení Davida Sobotky, uměleckého produkčního a manažera, Zdeňka Kudláčka, malíře vitráží, restaurátora a designéra, a pátera Rudolfa Repky, římskokatolického

faráře a zakladatele Křišťálového chrámu v Kunraticích u Cvikova.

Posláním jejich společného projektu je dobročinně pomáhat sakrálním místům, ať již se jedná o kaple, kostely či katedrály, obnovy historických skleněných děl, nebo naopak o vytvoření úplně nových objektů, jako je tomu v případě Zákup. Zde navíc SACRYSTAL nepodporuje pouze lustry, ale chce i díky příspěvkům donátorů iniciovat a zahájit generální rekonstrukci unikátního, takzvaného postavového relikviáře sv. Antonia, který patří do rodiny 19 relikviářů – celých těl svatých dovezených na počátku 18. století přímo z Říma právě Annou Marií Františkou. V zákupském kostele je vedle sv. Antonia umístěn také ležící postavový relikviář sv. Felixe, jenž byl před několika lety kompletně zrestaurován. Obě postavy mají několik ústředních částí těla včetně tváří vyrobených z křišťálového skla, a proto tak zaujaly skláře Davida Sobotku a Zdeňka Kudláčka. Sv. Antonius se však po desetiletí nachází ve zbědovaném stavu, a tak čeká na své znovuzrození. ■

www.amfsl.cz | www.sacrystal.cz

TEXT DAVID SOBOTKA
FOTO LEONA BUŠKOVÁ

**Zajímají vás
SAKRÁLNÍ
PAMÁTKY?**

Sledujte portál
PROPAMÁTKY

www.rb.gy/tfine6

NÁZOR ODBORNÍKA

Od nápadu k udržitelnosti: úspěšná obnova památky začíná studií proveditelnosti

Rekonstrukce památkového objektu a následný provoz znamenají pro vlastníka vždy zásadní rozhodnutí. K úspěchu už dávno nestačí jen citlivá obnova, stejně důležitá je schopnost památku naplnit smysluplným obsahem, zapojit okolí a zajistit její dlouhodobou udržitelnost. Právě proto se čím dál častěji zpracovávají studie proveditelnosti, které se stávají prvním krokem každého kvalitního rozhodnutí.

Studie proveditelnosti (anglicky feasibility study) je komplexní analýzou investičního nebo podnikatelského záměru. V případě kulturního dědictví umožňuje zvážit různé scénáře využití objektu, posoudit ekonomickou udržitelnost a najít rovnováhu mezi historickou hodnotou a požadavky dnešní společnosti. Studie má za úkol prověřit plány a možnosti využití objektu a může navrhnout úpravu projektu, aby byl ekonomicky udržitelný a kladně přijímaný okolím. Bývá tedy objednávána samotnými investory před zásadním rozhodnutím o významné investici. Často také bývá požadována dotačními orgány

jako součást žádosti o dotaci. Tak tomu bylo i při výzvě Ministerstva kultury Rozvoj regionálních kulturních a kreativních center z Národního plánu obnovy v roce 2022, pro kterou naše firma připravovala hned několik studií proveditelnosti. Ty pak pomohly k získání mnohamilionových dotací.

Co všechno studie řeší

Typická studie proveditelnosti zkoumá technický stav objektu, jeho potenciální funkce při respektování historie budovy, návštěvnický provoz, ekonomiku i vztahy s okolím. Hledá odpovědi na otázky: Jaký je rozsah potřebné rekonstrukce? Jaké využití a jaké aktivity jsou pro objekt vhodné a smysluplné? Kolik bude provoz stát a z čeho se bude platit? Jaký bude provozní model, tzn. kdo bude vlastník a kdo provozovatel památkového objektu? Jakou bude (příp. budou) mít právní formu a kolik bude potřeba pracovníků na jakých pozicích? Kdo bude cílovou skupinou návštěvníků/uživatelů a jak ji oslovit? Kde hledat vhodné partnery pro spolupráci? Součástí studie proveditelnosti bývá také analýza rizik včetně návrhů opatření pro jejich eliminaci a také dopadová analýza včetně vyčíslení budoucích ekonomických dopadů na širší region v případě realizace projektu. Tato část může významně pomoci k získání podpory ze strany veřejného sektoru a k financování.

TEXT TEREZA RAABOVÁ
FOTO WIKIMEDIA COMMONS,
NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV,
WWW.KDSLAVIE.CZ,
WWW.JIHLAVA.CZ,
WWW.MUDK.CZ,
FB DREHER SAAZ

www.kdslavie.cz

Právě scénáře financování hrají klíčovou roli, studie proto zahrnuje realistický finanční plán a obchodní model zohledňující vícezdrojové financování – kombinaci veřejných dotací, grantů, vlastních příjmů, fundraisingu nebo partnerství se soukromým sektorem. V ideálním případě se díky studii podaří připravit takové řešení, které může být v budoucnu soběstačné nebo alespoň výrazně méně závislé na dotacích.

Než přijde strategie

Studie proveditelnosti často předchází zpracování strategie (o které jsme psali v minulém čísle), případně se mohou vzájemně doplňovat – například v rámci Strategie rozvoje Sladovny Písek je zpracována také základní studie proveditelnosti pro rekonstrukci zbývajících prostor budovy. Oproti strategii je studie proveditelnosti více zaměřená na koncept projektu, konkrétní využití jednotlivých prostor objektu, finanční plán a investiční horizont. Tam, kde strategie pracuje s vizí a řízením změny, přináší studie konkrétní odpovědi na využití jednotlivých prostor objektu a jejich ekonomické souvislosti. Právě tím vytváří nezbytný most mezi architektonickým návrhem a provozní realitou. Pomáhá sladit potřeby investora, odborníků, komunity i budoucích návštěvníků.

Důležité je, aby analýza nebyla jen teoretická, ale musí vycházet z reálných

dat, analýzy prostředí i historie objektu, skutečných potřeb komunity a kvalifikovaného odhadu vývoje a trendů. V praxi platí, že tam, kde studie proveditelnosti vznikla včas a kvalitně, jsou výrazně vyšší šance na dotační podporu, partnerské zapojení a následný úspěšný provoz. Studie může také přinést zásadní návrhy na úpravu konceptu projektu, aby byl životaschopný a dlouhodobě udržitelný. Vlastník kulturní památky tak získává nejen odborný dokument, ale hlavně oporu pro svá rozhodnutí.

Studie tedy slouží jako zásadní podklad pro rozhodování investora. Pouze na něm však zůstává finální verdikt, jak s projektem, a v tomto případě s kulturní památkou, naloží a zda se bude návrhů ve studii držet.

PŘÍKLADY Z PRAXE:

1 KD Slavie v Českých Budějovicích: Pro České Budějovice byla zpracována rozsáhlá studie proveditelnosti rekonstrukce a dostavby kulturního a spolkového domu Slavie včetně plánu vytížení a počtu kulturních akcí, finančního plánu a několika variant provozního modelu (kdo by měl městský objekt provozovat). Provoz po rekonstrukci a dostavbě bude zahájen začátkem roku 2026.

TEREZA RAABOVÁ

expertka na ekonomiku kultury, kulturní politiku a strategické plánování v kultuře, stojí za vznikem skupiny KREIA group, v řadě měst a organizací vedla tvorbu kulturní strategie, zpracovala řadu analýz ekonomického dopadu a studií proveditelnosti

2

Wikimedia Commons: Vltvlt, CC-BY-SA 4.0

2 Zámek Liberec:

Studie proveditelnosti proměny zámku na Dům animace měla za cíl vyčíslit finanční náročnost nákupu nemovitosti, rekonstrukce a využití jednotlivých prostor pro expozici a festival Anifilm. Studie sloužila také jako podklad potenciálních investorů pro jednání s veřejným sektorem, který se po dlouhé době začal o zámek zajímat. Nakonec ho koupilo město a v červnu 2025 bude zámek otevřen veřejnosti.

3

Wikimedia Commons: Palickap, CC-BY-SA 4.0

3 Těšínské divadelní a kulturní centrum:

Studie proveditelnosti přispěla k získání významné dotace pro rekonstrukci a proměnu Těšínského divadla na multioborové regionální kreativní centrum – Těšínské divadelní a kulturní centrum, které bude spojoval divadlo, knihovnu, hvězdárnu, edukační centrum a řemeslné dílny divadla pro širokou veřejnost. Otevřeno bude do konce roku 2025.

4

Wikimedia Commons: Chmeee, CC-BY 3.0

4 Sladovna Písek:

S píseckou Sladovnou spolupracujeme na nové strategii rozvoje, jejíž součástí je i návrh využití dosud nezrekonstruovaných prostor včetně předpokládaného provozního rozpočtu a dotačních možností pro financování rekonstrukce.

5

Facebook: Dreher Saaz

5 Dreherův pivovar v Žatci:

V případě rozsáhlého brownfieldu areálu bývalého pivovaru v Žatci se hledaly nové možnosti využití. Studie doporučila celou škálu funkcí včetně bytové výstavby, kanceláří, městských institucí a úřadů, dále podnikatelské a komerční prostory i služby pro cestovní ruch (kongresové centrum, hotel, restaurace). Studie vyčíslila nutné investice v několika variantách i rámcové možnosti financování.

6 Modeta v Jihlavě:

Studie pro bývalý areál textilní výroby navrhla využití prostor na multifunkční centrum s interaktivní expozicí využívané jak sousedící zoologickou zahradou, tak kreativními subjekty pro sdílené ateliéry a dílny. Studie navrhla zapojení městských institucí, škol, neziskových organizací i podnikatelů.

7 Mayerova továrna ve Dvoře Králové:

V roce 2017 město továrnu odkoupilo s cílem ji revitalizovat a přeměnit na kulturní a společenské centrum. Vznikla architektonická studie a studie proveditelnosti předpokládající víceúčelový sál, zábavní park pro děti, loutkové divadlo a podzemní garáže. Bohužel se nepodařilo získat potřebnou dotaci, město hledá nové možnosti.

8 Bývalá textilní manufaktura v Šumperku:

Studie měla za cíl prověřit projekt využití památkového objektu na kulturně-kreativní centrum s veřejně přístupnou expozicí o textilnictví, školicími místnostmi a kavárnou. Město stále hledá prostředky na financování rekonstrukce.

FOTOREPORTÁŽ

FOTO TOMÁŠ SLAVÍK

Přístavba a obnova Nového probošství Pražského hradu

Nové probošství vzniklo jakožto výrazná novogotická patrová stavba v letech 1877–1878 podle návrhu Josefa Mockera. Návrh kompletní rekonstrukce dlouho zanedbaného historického objektu zahrnoval dostavbu dvorních křídel v místě někdejších hospodářských stavení a celkovou revitalizaci nádvoří, které je tak s částmi objektu zpřístupněno veřejnosti. Práce provedené v roce 2023 byly realizovány podle projektu Studia acht, spol. s r. o., pod vedením Václava Hlaváčka za spolupráce Mikuláše Wittliche, Pavla Jakoubka, Barbory Janů a statika Jana Zimy pod dohledem odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky. Jako nové materiály byly zvoleny trvanlivé a nadčasové – kamenné obklady z vyhnánovského pískovce, dřevěné podlahy, skleněné příčky nebo prosklená fasáda se subtilními ocelovými rámy. Rekonstrukce budovy Nového probošství probíhala v převážně restaurátorském režimu. Vyzdvihnout lze mimo jiné dochovaná a obnovená kachlová kamna s množstvím původních uměleckořemeslných prvků. V místě někdejšího kapitulního dvorku vznikla kavárna a v severní části na hraně parkánové hradby na místě zamýšleného Mockerova altánu je umístěn objekt kamenné vyhlídky s kašnou z mrákotínské žuly a litého bronzu. Prostor umožňuje návštěvníkům posedět v malebném zákoutí s unikátním výhledem přes Jelení příkop na Míčovnu v Královské zahradě. Hlavním dodavatelem byla firma ARCHATT, s. r. o.

www.kapitula.cz

Z MĚST A OBCÍ

BRAVANTICE

Zámecký portál je zrekonstruovaný

Do zámku v Bravanticích, který v roce 2021 získala do svého majetku obec, vstupují nyní návštěvníci zrekonstruovaným klasicistním portálem. „Do obnovy zámku obec investovala v roce 2024 ze svého rozpočtu 398 828 korun. Díky tomu se kromě jiného podařilo provést restaurátorský průzkum jednoho z nejceněnějších a nejpoškozenějších prvků – zmíněného portálu – a zrekonstruovat ho do podoby podle nejstarší dochované fotografie,“ informuje starosta Bravantic Rudolf Němec. Místostarostka Věra Šustková dodává, že zbývající část financí byla využita na výrobu věrné repliky historického okna, jež bude instalováno v největším sále na druhém podlaží spolu s ostatními okny, jejichž výroba a osazení jsou financovány z dotačního titulu. Záchranu bravantického zámku lze podpořit prostřednictvím veřejné sbírky, kde bylo k 31. březnu 2025 evidováno 78 798 korun. Sběrka na účtu číslo 6132674389/0800 nadále pokračuje.

www.bravantice.cz

HOSTINNÉ

Oprava střechy kostela tradičními způsoby

Jednou z dominant památkové zóny je gotický kostel Nejsvětější Trojice z roku 1270. V současné době je místem konání pravidelných bohoslužeb, pořádá se zde i řada kulturních programů. Město Hostinné proto věnuje pozornost technickému stavu této jedinečné památky. V roce 2020 byla zahájena celková oprava původního renesančního krovu z roku 1611 a s tím i související celková rekonstrukce střešního pláště kostela. Vzhledem k hodnotě dochované řemeslné tesařské práce byly všechny opravy prováděny klasicistními tesařskými způsoby. Opravy byly rozděleny do několika etap podle možností financování. Rekonstrukce střechy kostela byla financována z Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón Ministerstva kultury za spoluúčasti římskokatolické církve a z rozpočtu města Hostinné. Na úhradě nákladů se podílel i Královéhradecký kraj a Česko-německý fond budoucnosti. Celkové náklady na rekonstrukci střechy kostela dosáhly částky přes osm milionů korun.

www.hostinne.info

CHEB

Františkánský klášter s kostelem

Františkánský konvent s kostelem Zvěstování Panny Marie je jednou z nejvýznamnějších památek města. Přesné datum příchodu minoritů do Chebu není známo. Klášter však musel být založen již před rokem 1247. Chebský minoritský kostel je po Teplé a Jihlavě dokonce jedním z vůbec prvních halových kostelů v Čechách. Klášterní budovy s dobře dochovanou pozdně gotickou křížovou chodbou jsou připojeny k severozápadní části kostela. Minoritský ambit zaklenutý žebrovými křížovými klenbami uzavírá rajsý dvůr. Až v době baroka byly realizovány výraznější stavební úpravy klášterního komplexu i kostela, nad křížovou chodbou v tomto období vznikla nová, místy dvoupatrová nástavba. Roku 1733 žilo v klášteře 55 konventuálů. Chebské řádové společenství tak patřilo k největším v českých zemích. V roce 1951 byl klášter uzavřen a mniši vyhnáni. Dnes slouží jako koncertní a výstavní stánek.

www.cheb.cz

Lenka Gulašová

Město Hostinné

Město Cheb

Prinášíme aktuality z míst, kde se aktivně věnují péči o kulturní dědictví. Uvedené texty jsou publikovány v rámci mediální spolupráce redakce s městy a obcemi.

JABLONNÉ V PODJEŠTĚDÍ

V bazilice se restaurují vzácné oltáře a sochy

Obnova baziliky minor sv. Vavřince a sv. Zdislavy pokračuje. Po restaurování a výmalbě interiéru a podzemí baziliky se zaměřujeme na restaurování bočních oltářů a také na obnovu pěti barokních soch Franze Bienerta z první třetiny 18. století, které zdobily balustrádu průčelí poutního chrámu. Originály soch jsou nyní umístěny uvnitř baziliky, protože jejich stav již nedovoluje venkovní použití. Na balustrádě se proto skvěje kamenná kopie sv. Jana Křtitele z roku 2023 a sv. biskupa Vojtěcha, vyzdvižena vzhůru v listopadu 2024. Obě nové sochy jsou dílem talentovaného sochaře Jana Pospíšila ze Žehuně. Dalším naším záměrem je pořízení kamenné kopie Bienertovy Immaculaty – Neposkvrněné Panny Marie.

www.jablonnevp.cz

JEVIČKO

Vzkazy budoucím generacím v makovici věže

Městská věž byla kdysi součástí městského opevnění. Poslední významnější oprava proběhla v roce 2002, kdy byla báň opatřena novým měděným pláštěm. Za posledních 20 let však došlo k rozsáhlému poškození krovu dřevokazným hmyzem a houbou. Do konce září 2025 by proto měla firma TESLI-CE CZ provést jeho generální opravu. Po postavení robustního lešení byla sejmuta tzv. makovice z vrcholu věže. Pod patriarchálním křížem bylo uloženo pět kovových schránek, ve kterých jsou uschovány dokumenty o městě od našich předků. Jedná se o písemné doklady za období posledních 200 let. Mezi písemnostmi se nachází například listina císaře Františka I. věnovaná bankrotu rakouského císařství vlivem napoleonských válek nebo německy psaná zpráva o opravě věže z roku 1844 a další zajímavosti. Novější dobu reprezentuje řada fotografií dokumentujících podobu města nebo pamětní medaile gymnázia. Po letošní opravě přibude nový vzkaz budoucím generacím od současných představitelů města.

www.jevicko.cz

JÍČÍN

Okolí Valdštejnské lodžie projde rozsáhlou renovací

Obnova památek vyžaduje také pozornost z hlediska dostupnosti a okolní infrastruktury. Valdštejnská lodžie prodělala sérii rekonstrukcí a funguje v ní kavárna, multifunkční sál Theatron i expozice. Barokní letohrádek vévody Albrechta z Valdštejna se stal kulturním centrem. Vystaly však požadavky na jeho dostupnost. Město Jičín proto za dotační podpory z MAS Otevřené zahrady Jičínska zrealizuje obnovu okolních ploch s důrazem na zachování historického dědictví. Stávající parkoviště u železniční zastávky tvořené ze zchátralých panelů bude přestavěno a umožní stání vozidel v docházkové vzdálenosti do letohrádku. Přímo u lodžie vznikne obslužná komunikace pro účinkující a podél okolo vedoucí silnice III/5021 bude nový chodník. Součástí záměru je i nasvícení přechodů pro chodce a zbudování dešťové kanalizace v areálu Valdštejnské lodžie. Celkové náklady po soutěži jsou 12,5 milionu korun, výstavba se plánuje na roky 2025 a 2026.

www.mujicin.cz

Město Jablonné v Podještědí

Město Jevíčko

Hubert Hesoun

Z MĚST A OBCÍ

KLÁŠTEREC NAD OHŘÍ

Kostel Nejsvětější Trojice je Památkou roku

Kostel Nejsvětější Trojice patří k nejvýznamnějším sakrálním stavbám regionu. Autorem plánů byl italský architekt a sochař Carlo Lurago. Na stavbu dohlížel italský stavitel Rossi de Luca a objednavatelem zakázky byl hrabě Michael Osvald Thun. Stavba kostela probíhala v letech 1665–1670. Jde o jednoduchý obdélný objekt s polygonálním presbytářem, severní sakristií a oratoří. Na hlavním průčelí kostela je štít se znakem hraběte Michaela Osvalda Thuna a jeho manželky, rozené hraběnky z Lodronu. Obnova fasády obdržela cenu Památka roku Ústeckého kraje 2024 v kategorii Velká památka (opravy nad dva miliony korun). V rámci III. etapy opravy fasády došlo k obnově vápenných omítek a doplnění nových klempířských prvků. Omítka byla penetrována a znovu natřena v tónu. Realizátor obnovy použil kvalitní prostředky a barvy tak, aby byly co nejvíce šetrné k této významné památce a zároveň dlouho vydržely.

www.klasterec.cz

LETOHRAD

Zámecká zahrada s bludištěm a miniaturami

Součástí zámeckého areálu v Letohradě byla od samého začátku 19. století vedle přírodně krajinářského parku také zelinářská a ovocnářská zahrada využívaná vlastníky barokního zámku. V minulém století byla přeměněna v komerční zahradnictví. Svoji novou náplň získaly plochy při revitalizaci parku a zámecké oranžerie v roce 2023. Na ploše 8 000 m² byla vytvořena s využitím financí z mezinárodního projektu naučná zahrada s řadou nových prvků. Najdete zde bludiště, v jehož středu se nachází miniatury nemovitých kulturních památek z partnerského města Niemcza. Vstupní část s pergolou a vyvýšenými záhony je osázena květinami a stromky. V zadní části zahrady najdeme vysázené historické odrůdy hrušní, jabloní, třešní a švestek. Stejně tak jako zámecký park je zahrada přístupná celoročně. Každý návštěvník včetně dětí si v zahradě může najít něco zajímavého.

www.letohrad.eu

OSTRAVA-VÍTKOVICE

Vítkovický radniční skvost

Neogotická radnice v Ostravě-Vítkovicích je jednou z pouhých pěti architektonicky pozoruhodných radničních budov na území města, z nichž dnes k původnímu účelu slouží jen tři. „Vedle architektonicko-historické a stavebně-řemeslné hodnoty má naše radnice i významnou dokumentárně-historickou a urbanistickou hodnotu jako typická výstavba přelomu 19. a 20. století na území Vítkovic," konstatuje starosta obvodu Richard Čermák, jenž v roce 2022 inicioval řízení o prohlášení vítkovické radnice za kulturní památku. K tomu došlo o rok později. Na jaře letošního roku byla v této výjimečné stavbě, jež je jednou z dominant vítkovického Mírového náměstí, provedena rekonstrukce látkového obložení obřadní síně. V průběhu investiční akce v hodnotě zhruba 588 tisíc korun bylo kromě 80 židlí nově ocalouněno také 73 obkladových panelů, a to včetně předsálí obřadní síně. Látka je vytvořena podle původního vzoru. K rekonstrukci obvod přistoupil kvůli opotřebení jednotlivých prvků.

www.vitkovice.ostlava.cz

Město Klášterec nad Ohří

Martin Hák

Jan Vlček

Prinášíme aktuality z míst, kde se aktivně věnují péči o kulturní dědictví. Uvedené texty jsou publikovány v rámci mediální spolupráce redakce s městy a obcemi.

PŘÍBOR

V obnoveném domě bude nová kavárna

Památkově chráněný měšťanský dům čp. 31 na náměstí prochází kompletní rekonstrukcí včetně obnovy historických prvků: dlažby, trámových stropů, okenních výplní, kazetových dveří a dalších architektonických detailů. V roce 2024 byla zrekonstruována hlavní zadní místnost, kde byla za dřevěným obložením objevena unikátní šablonová výmalba z 19. století s rostlinnými motivy. Malované stěny byly vážně narušeny vztlínající vlhkostí, k dalšímu poškození přispěly i novější zásahy, jako elektrické vedení, dřevěné obložení a také plísň. Díky aktivitě nového vlastníka se podařilo malby zrestaurovat. Výmalba představuje jedinečný příklad výzdoby měšťanského domu a odráží dobově progresivní estetické preference měšťanské elity malého města koncem 19. století. Současně proběhly práce na restaurování dřevěného trámového stropu, který byl dosud skryt pod omítaným deskovým podhledem. Pečlivě obnovený interiér přízemí památkového objektu bude příští rok zpřístupněn veřejnosti jako kavárna či bistro.

www.pribor.eu

TACHOV

Jízdárna ve Světcích láká v každou roční dobu

Klasické prohlídky, hudební festival Dveře jízdárny dokořán, výstavy či vánoční trh – to nabízí pro letošní rok Jízdárna ve Světcích u Tachova. Národní kulturní památka se po náročné obnově otevřela naplno veřejnosti teprve vloni. V premiérové turistické sezoně si ji prohlédlo přes 18 500 návštěvníků. Stala se jedním z nejvyhledávanějších cílů v Plzeňském kraji. Lidé sem míří i na koncerty, v rámci 23. ročníku festivalu Dveře jízdárny dokořán 2025 se jich uskuteční pět. V červenci to bude například program s názvem Koně v piškotech, který nabídne scénickou barokní hudbu a tanec v dobových kostýmech. V srpnu se jízdárnou rozezní hudba Jaroslava Ježka v podání Kühnova smíšeného sboru a orchestru Ježkovy stopy. Zatímco koncerty jsou pro památku tradiční záležitostí, vloni zde měl svoji premiéru Vánoční jízdárenský trh. U veřejnosti se setkal s velkým zájmem a ohlasem, letos v prosinci se proto bude konat znovu. Vše o dění v Jízdárně najdete na webových stránkách www.jizdarna-svetce.cz.

www.tachov-mesto.cz

ŽATEC

Žatec a krajina žateckého chmele exponátem muzea

Jediná chmelařská krajina na světě zapsaná na Seznam světového dědictví UNESCO je nyní prezentována v Národním zemědělském muzeu v Praze. Výjimečná expozice vznikla ve spolupráci muzea s městem Žatec a představuje unikátní příběh krajiny žateckého chmele – oblasti s nepřetržitou tradicí pěstování, zpracování a světového obchodu s touto cennou plodinou. Expozice, financovaná městem Žatec, nabídne návštěvníkům nejen historické artefakty, jako je autentické dioráma tyčové chmelnice ze sbírek muzea, ale i moderní interaktivní prvky a edukativní zážitky. Cílem je přiblížit veřejnosti výjimečnost žateckého chmele, Žatecké chmelařské krajiny a chmelařského dědictví, které se v unikátní stavební podobě dochovalo v Žatci. Přijďte se přesvědčit, proč právě Žatec a jeho krajina patří mezi světové poklady. Vnímejte chmel všemi smysly – od června 2025 v Národním zemědělském muzeu v Praze.

www.mesto-zatec.cz

Město Příbor

Marie Ulrichová

Václav Mách

ZPRÁVY ON-LINE

Pražská usedlost Cibulka se otevírá veřejnosti

PRAHA | V nově zrekonstruovaném Domku zahradníka začalo na konci března fungovat Café Cibulka. V horním patře otevřela Nadace rodiny Vlčkových školicí a volnočasové prostory, které budou sloužit odborníkům na dětskou paliativní péči, ale i rodičům vážně nemocných dětí.

Nadace rodiny Vlčkových

Časopis Památky přináší novinky z Moravy

MORAVA | Koncem roku 2024 vydal Národní památkový ústav moravsko-slezské číslo časopisu Památky, ve kterém představuje odborné i laické veřejnosti dění v oblasti památkové péče. Dočtete se třeba o restaurování kaple Panny Marie Lurdské v Opavě nebo o brutalismu.

Národní památkový ústav

ROZHOVOR | S Pavlou Marešovou o Spolku pro Hůrky a venkov – 1. část

HŮRKY (ČESKOBUDĚJOVICKO) | V malé obci na Lišovsku založila parta nad-

šenců před 10 lety Spolek pro Hůrky a venkov. O jeho poslání udržovat tradice venkova, pečovat o hmotný odkaz předků a pořádat zajímavé akce jsme si povídali s Pavlou Marešovou.

Spolek pro Hůrky a venkov

Střecha na baště Michalského výpadu v Olomouci je opravena

OLOMOUC | Součást středověké fortifikace zvaná bašta Michalského výpadu se dočkala obnovy střechy. Je jedinou historickou střechou v městské památkové rezervaci Olomouc, která je nepřetržitě pokrývána historickou skládanou krytinou z dřevěného šindele.

Národní památkový ústav

Obnova Staré radnice

HAVLÍČKŮV BROD | Po 14 letech byla loni dokončena závěrečná etapa rekonstrukce národní kulturní památky, ve které sídlila krajská knihovna. Architektonickým výrazem a pozdně renesanční štukaturou interiéru v prvním patře náleží stavba k nejvýznamnějším českým radnicím.

Národní památkový ústav

ROZHOVOR | S Ondřejem Protivou o obnově svatostánku

PRAHA | Dřevěný kostel sv. Michaela archanděla v zahradě Kinských na Petříně představuje cennou sakrální památku, na jejíž obnově se pracuje prakticky od jejího požáru v roce 2020. Na detaily vzniku nových dřevěných částí jsme se zeptali jednoho z tesařských mistrů.

Ondřej Protiva

Novinky v pobočkách Národního technického muzea v Plasích a Chomutově

ČESKO | Centrum stavitelského dědictví v Plasích slaví 10 let od otevření a pro návštěvníky připravilo několik novinek – například výstavu o výjimečných projektech technických a kulturních památek. V Železničním depozitáři v Chomutově je zcela nově vystaven vůz lanovky na Petřín.

Národní technické muzeum

ROZHOVOR | S Věrou Vráblíkovou o rekonstrukci zámku v Hrušovanech nad Jevišovkou

HRUŠOVANY NAD JEVIŠOVKOU | Památkově chráněný zámek se dlouhá léta nacházel v havarijním stavu a nyní se pracuje na jeho záchraně. Na detaily rekonstrukce jsme se zeptali místostarostky

a místopředsedkyně Spolku pro hrušovanský zámek.

Věra Vrábliková

Jak mohou čeští muzejníci přispět k ochraně klimatu? To poradí nová příručka

ČESKO | Centrum pro prezentaci kulturního dědictví ve spolupráci s Kanceláří Kreativní Evropa vytvořilo český překlad německé metodiky věnující se udržitelnosti v muzeích. Je k dispozici volně ke stažení na internetu.

Kancelář Kreativní Evropa

Zprávy pro vás připravujeme každý den. Sledujte nás on-line a odebírejte e-mailový zpravodaj.

www.propamatky.cz

ŽIVÝ KATALOG

Objevte rozcestník informací a kontaktů na portálu PROPAMÁTKY, kde můžete hledat prověřené odborníky se zkušenostmi při záchraně památek. Nabízí širokou paletu služeb, dodavatelů materiálů i výrobků ověřených na konkrétních místech napříč Českem včetně neziskových organizací.

NOVÉ PREZENTACE

STUDIO ACHT

projekční ateliér s holandskými kořeny

SPOLEK TOVARYŠŮ Z MYŠLAN

kultivuje okolí a opravuje drobné památky příhraničního Horního Dvořiště

JAN VÍCH

akademický sochař a restaurátor nepolychromovaných děl

ATELIÉR MOZAIKY

restaurátorský a autorský ateliér pořádající též vzdělávací kurzy

PERFEKTUM GROUP

společnost dodávající odvlhčovače i zvlhčovače

PRÁCHEŇ ŽIJE!

komunitní spolek z Horažďovicka

PRODŘEVO ATELIÉR

provádí diagnostiku dřevěných konstrukcí a soudní znalectví

PERFEKTUM GROUP

STEFAN BALLIU

mezinárodní malíř a ikonopisec, restaurátor omítek a přízdob

ZUMTOBEL GROUP CZ

mezinárodní dodavatel inovativního světelného řešení

MICHAL ŽÍLA

parketář i výrobce kazetových podlah

KS SANKRO

společnost ochraňuje a tesařsky opravuje dřevěné konstrukce

ARCHITAS

projekční a inženýrská společnost

SVĚT POKLADŮ

prodejce restaurovaného a výrobce reprodukováného mobiliáře

Seznam dalších více než tisíce firem, jednotlivců i neziskových organizací – bezplatně je k dispozici on-line pro každého.

WWW.PROPAMATKY.CZ/KATALOG

PŘÍBĚH

Tohle je hliněný dům. Doslova. Památka, v jejíž zdech se začal psát příběh stejnojmenné značky rodiny Vlčkových. Věnují se již čtvrtstoletí stavbám, ve kterých využívají přírodní materiály. Kromě hliněných omítek nebo cihel zajišťují poradenství i projekční práce.

Z toho důvodu jsme chtěli v roce 2011 zprostředkovat čtenářům tehdy vznikajícího informačního portálu PROPAMÁTKY jejich zkušenosti. Bezplatně, ostatně jako dnes už více než tisícovce řemeslníků, architektů, firem i neziskových organizací, kteří se záchraně památek věnují na odborné úrovni. Tím ovšem tento příběh neskončil. Hliněný dům jsem po nějaké době sám navštívil a materiál mě oslovil natolik, že jsme si přírodní omítky pořídili s rodinou na naši chalupu. Zakladatelka Edita Vlčková začala navštěvovat naše konference. A v roce 2013 podpořila poprvé naši práci finančním darem. O tři roky později se k ní přidala i dcera Markéta, která dnes firmu vede. Obě jsou tak nejen pravidelnými čtenářkami tohoto časopisu, ale také dárkyněmi. A já bych jim za to takto veřejně rád poděkoval.

Přidejte se také

Darujte pravidelně
a podporujte české
kulturní dědictví.

darujme.cz/propamatky

Nemusíte zrovna podnikat v oblasti památek. Komunitu našich podporovatelů tvoří třeba zdravotní sestra, dispečer, truhlář, šéf neziskovky nebo studentka z Pardubic.

Aleš Kozák

MÁME VYBRÁNO

14 sbírek ve finále

Hlasujte do 31. srpna pro památku svého srdce

www.mamevybrano.cz

HLAVNÍ PARTNER PORTÁLU A ČASOPISU PROPAMÁTKY

Tondach

 wienerberger

Pálené tašky značky TONDACH navazují na tisíciletou tradici používání tohoto druhu střešní krytiny, z čehož vyplývá závazek uchovávat ráz střešní krajiny zejména z pohledu materiálu a tvarů také do budoucna. Výrob-

ky této značky mají nejdelší záruku na základní střešní tašky vyráběné u nás, a to 33 let. Životnost pálených tašek ale činí až 100 let.

www.tondach.cz

ODBORNÍ PARTNEŘI

Antikhaus

HISTORICKÁ OKNA

Okna a dveře pro historické budovy – kde jiní končí, my začínáme.

www.antikhaus.cz

Bochemit®

WOOD CARE SINCE 1968

Likvidace dřevokazného hmyzu a následná ochrana dřeva proti hmyzu, houbám i plísním

www.bochemitshop.cz

G4D

Dokumentujeme památky metodami 3D skenování, bezpilotním snímáním včetně zpracování dat.

www.g4d.cz

CIHELNA KADAŇ

Keramika jako kámen: pálené kameninové stavební materiály pro opravy historických staveb

www.cihelnakadan.cz

etna iGuzzini

Využijte více než 25 let našich zkušeností s osvětlením památek, galerií a muzeí.

www.etna.cz

SIMPLY PRO

Kompletní servis v projektovém řízení, poradenství a financích se zaměřením na dotace v oblasti památek a muzeí

www.simplypro.cz

Kvalitní minerální nátěrové systémy pro restaurování a obnovu památek

www.keim.cz

BE SURE. BUILD SURE

Prověřené maltové směsi pro památky a řešení vlhkostních problémů u historických objektů

www.mc-bauchemie.cz

Znáte důvěryhodné a seriózní společnosti, které působí v oblasti obnovy a péče o památky u nás? Dejte nám o nich vědět.

PROPAMÁTKY

Ročník 13, číslo 2, vychází 4x ročně

Vydává: Institut pro památky a kulturu, o. p. s.

Šéfredaktorka: Jitka Skořepová

Redakce: Kryštof Havlice, Zbyněk Konvička,

Aleš Kozák, Kristýna Julínová, Jan Štířer

Jazyková redakce: Lenka Kuboušková,

Jindřiška Fajmonová, Zuzana Richterová

Grafická úprava: Jiří Pobríslo a Jan Štůrc

Evidenční číslo: MK ČR E 20818

© Institut pro památky a kulturu, o. p. s.

E-mail: redakce@propamatky.cz